

Posudek školitele disertační práce

Mg.A. Marek Turošík: Putující duch /Divadlo Continuo a jeho paralely s Odin Teatret

Doktorand Marek Turošík začíná výčtem různorodé dramaturgické a inscenační tvorby, které se osobně zúčastnil či která ho zaujala a ovlivnila. Je to jistě bohatý vývěr, ale má nakonec společný základ, který spočívá v preferenci nemainstreamové linie divadelních aktivit a jisté umanutosti v přímém a živém kontaktu s diváky. Vyjmenované zájmy spojuje v nezakrytém obdivu a dokonce v příznávaném přímém vlivu na autorovo divadelní myšlení dvou originálních navzájem si podobných, a přece originálních divadel Odin a Continuo.

Téma disertační práce se během studia a výzkumu postupně zužovalo od původně proklamovaného bádání na téma divadelní antropologie v širokém záměru, přes postupnou a logickou selekci konkrétních příkladů, až ke studiu a komparaci výrazných a nepřehlédnutelných představitelů antropologického přístupu k tvorbě, a především k samé vnitřní struktuře a životě těchto souborů.

Nejprve autor s pomocí řady citací ze studií a prací z celého světa vymezuje své pojetí mému a genu na rozhraní ducha a informace. Využívá pak dále takto definované chápání v dalších částech celé práce. Ono pomezí mezi čímsi nehmatatelným, ale zřetelně pocíteným a čímsi definovatelným, uchopitelným je meziprostor, který vymezuje prostor vývojového a tvůrčího procesu, ovšem při neustále proměnných hranicích a akcentech.

M. Turošík začíná historickým exkurzem s ohledem především na celistvost přístupu ke scénickým aktivitám, aby zdůrazňoval základní a určující momenty, které tvorbu zkoumaných divadel činí především v antropologickém přístupu originální. Nachází v historických etapách řadu inspirací, které modifikovaně a mnohdy zcela vědomě obě divadla po svém transformují a trvale rozvíjejí. Důležitou částí v kapitole 4 jsou charakteristiky, které definují výjimečnost a originalitu obou souborů. Od přísně hlídané nezávislosti, přes vnímání místa, charakter a život skupiny, byť částečně proměnlivé k respektu k proměnám času a společenského okolí. Důležité jsou tu autorem práce formulované poznatky na dílčí témata jako finanční zabezpečení činnosti, principy vnitřní souborové a osobní svobody, role jednotlivce v celku a podíl na společné tvorbě, geneze vzniku souborů, propojení a vazba s hlavním místem tvorby a prezentace scénických opusů, provozní zázemí a podíl souboru na chodu a provozu divadla, vnitřní motivace jednotlivců a společný zájem, schopnost ladění a orchestrace, vzájemná adaptabilita, mezinárodní charakter obou souborů, neustálý proces, vývoj, neukončenost, vnitřní hierarchizace, role a funkce vedení, potřeba času a citlivosti k potřebám zrání díla. Autor nevynechává ani zřetelný problém přirozeného stárnutí a důsledky z toho plynoucí, dále oscilaci mezi moderností a zastaralostí – téma stereotypů. Autor se nesnaží o futurologickou předpověď dalšího vývoje, upozorňuje ale na rozdílný postoj u obou souborů. M. Turošík se věnuje i mapování a charakteristice vedlejších či paralelních činností obou souborů na konkrétních příkladech, které dokládají péči obou souborů o možnost vytvořit prostor pro naplnění potřeb též jednotlivých tvůrců v reálné míře a možnostech. Jejich výčet je pozoruhodný u obou divadel.

V kapitole 5 se autor věnuje a srovnává podrobně vývoj esteticky a konkrétní

metodiky, vnitřním mechanismům tvorby Odinu a Continua s ohledem především na hereckou tvorbu i s aspektem trvalé edukace a tréninku, tvorbě režijní a dramaturgické s důrazem na sdružující a tmelící funkci v procesu společného podílu všech účastníků se komponentů jevištního díla, zmiňuje v těch samých souvislostech scénografii a hudbu a samozřejmě se věnuje diváckému komponentu. V řadě těchto aspektů shledává autor zřetelné podrobnosti a podrobně popisuje rozdíly mezi zkoumanými soubory. Věnuje se do hloubky fyzickému projevu, procesu orchestrace a vzniku inscenační partitury a rozdílům v herecké tvorbě Odinu a Continua, čemuž se podrobně věnuje v samostatných částech práce této kapitoly. Režijní a dramaturgické procesy a postupy u obou divadel opět shledává v mnohém podobnými a navzájem srovnatelnými, ale nachází a definuje též jasné rozdíly a charakteristické jedinečnosti. Montáž, koláž, stříhový princip v řešeních konkrétních jednotlivých projektů. Jiné hlavní a určující akcenty u obou souborů, např. mnohovrstevnatá dramaturgie Odinu a vizualita a podvědomá asociativnost u Continua a řada dalších rozdílů. Autor se stručně věnuje i diváckému komponentu a jeho funkci a podílu na tvorbě obou souborů, přičemž nejen z logiky jiných míst a zázemí, jsou tu zřetelná různá hlediska a přístupy, avšak společný je komunikativní cíl, zaměřený na kontakt a společný zážitek s konkrétní diváckou množinou.

Nedílnou součástí činnosti těchto souborů je vědomý výzkum a edukativní funkce jak do souboru, kde oba soubory věnují předpřípravě projektů velkou pozornost i po stránce vědomostní a také v procesu zkoušení častým zařazováním potřebných tréninků. Tak také směrem k divákům, zvláště k mladé generaci. Integrální součástí existence obou divadel je bohaté pořádání workshopů, kurzů, letních stáží apod. Protože obě funkce plní tato divadla od samého počátku, nejde u nich o módní trend, ale o integrální součást komplexního působení jak dovnitř souboru, tak směrem k publiku a zájemcům o tento typ tvorby formou nejlépe osobního zakoušení.

M. Turošík se nevyhýbá ani hledání a charakteristice „následovníků“ Odinu a Continua, a podobně jako v oddíle kořenů a historie tím míní a dokládá míru inspirace, posléze vždy vlastní cestu, např. Teatro Ridotto, Yoric teatret, Fennica, 100 opic, Décalages, Teatreo Dimitri a jiná divadla a soubory i Jednotlivci.

Na závěr autor podrobně reflektuje poslední dvě inscenace Divadla Continuo *Betwixt and Between* a *Ostrov*. V příloze přikládá podrobné scénosledy obou inscenací.

V závěru práce se Marek Turošík vrací k pěti otázkám, které si na str. 8 položil v úvodu a na každou stručně odpovídá, přičemž argumentaci odkazuje na předchozí text jeho studie.

Na výzkumu, zrodu a podobě předložené disertační práce průběžně pracoval, konzultoval jednotlivé fáze a předložil konečnou podobu ještě před jazykovou korekturou slovenštiny. Zapracoval připomínky a doplnil literaturu. Práci doporučuji k obhajobě.